

ปัญหาการไต่ถามข้อพิพาทคดีก่อความวุ่นวายในงานคอนเสิร์ต ของพนักงานสอบสวน¹

พ.ต.ท.นิติพนธ์ เคาญเขียว²

ปัจจุบันนี้การจัดงานแสดงคอนเสิร์ตเป็นที่นิยมอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการจัดงานที่บริเวณภายในหรือภายนอกอาคาร แล้วมีผู้เข้าชมการแสดงคอนเสิร์ตจำนวนมากหรือน้อยที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับศิลปิน นักร้อง นักแสดง รวมทั้งวงดนตรีที่มาแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งมีบ่อยครั้งที่มีการก่อความวุ่นวายในงานคอนเสิร์ตขึ้น โดยลักษณะการก่อความวุ่นวายในงานแสดงคอนเสิร์ตนั้น เป็นการกระทำของบุคคลคนเดียวหรือหลายคนกระทำด้วยประการใดๆ อันก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในงานแสดงคอนเสิร์ต ไม่ว่าจะเป็นทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อนจากกระทำของบุคคลนั้นหรือไม่ก็ตาม ซึ่งคดีก่อความวุ่นวายเป็นคดีที่มีมูลของการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญา และมีผู้ได้รับความเสียหายที่เกิดจากเหตุความวุ่นวายนั้น

พระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ในส่วนการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจพนักงานสอบสวนใช้ในการไต่ถามข้อพิพาทโดยคนกลางที่เรียกว่าผู้ไต่ถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทำให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง ทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในสังคม เสริมสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ลดงบประมาณแผ่นดินและลดค่าใช้จ่ายของคู่กรณี และเพื่อยุติคดีหรือระงับข้อพิพาท แต่การเข้าสู่กระบวนการไต่ถามขึ้นอยู่กับความประสงค์และความสมัครใจของคู่กรณี นอกจากนี้ยังหลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งคดีก่อความวุ่นวายในงานคอนเสิร์ตเป็นคดีที่เป็นความผิดอาญาที่เกิดจากความตึงเครียด อารมณ์ชั่ววูบ หรือช่วงวียของผู้เข้าชมคอนเสิร์ต เพื่อให้คู่กรณีได้มีโอกาสมาตกลงเจรจากัน อันเป็นลดความขัดแย้งและความสงบสุขของสังคม จึงควรให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไต่ถามข้อพิพาทสมดังวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ในส่วนการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน เมื่อนำมาศึกษากับการไต่ถามข้อพิพาทคดีก่อความวุ่นวายในงานคอนเสิร์ตของพนักงานสอบสวนพบปัญหาดังต่อไปนี้

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการไต่ถามข้อพิพาทคดีก่อความวุ่นวายในงานคอนเสิร์ตของพนักงานสอบสวน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิจิต และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล

²นักศึกษابริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 8 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดขอนแก่น

ปัญหาประการแรกคือ ปัญหาการพิจารณาประเภทคดีอาญาที่สามารถไต่ถามได้พระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 41 กำหนดให้ความผิดอาญาที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไต่ถามข้อพิพาทได้มี 3 ประเภท คือ คดีความผิดอันยอมความได้ ความผิดลหุโทษบางมาตราที่กำหนดไว้และความผิดอาญาแผ่นดินที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปีตามกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยเฉพาะในความผิดอันยอมความได้ซึ่งตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 44 กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งใช้ดุลยพินิจพิจารณาพฤติการณ์ของการกระทำความผิดต้องไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับหลักการยอมความในคดีความผิดอันยอมความได้หรือคดีความผิดต่อส่วนตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดว่าคดีความผิดต่อส่วนตัวนั้น จะยอมความในเวลาใดก่อนคดีถึงที่สุด ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป โดยไม่ต้องพิจารณาพฤติการณ์การกระทำความผิดแต่อย่างใด ซึ่งการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาดังที่กล่าวมาจึงขัดกับหลักการยอมความกรณีทั่วไป ซึ่งไม่เป็นตามเหตุผลของพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ที่ต้องการยุติหรือระงับข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญ

กรณีความผิดอาญาแผ่นดินที่เป็นความผิดต่อรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหายนั้น ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 กำหนดไว้ว่าบุคคลที่จะเข้าสู่กระบวนการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาได้จะต้องเป็นคู่กรณีเท่านั้น ซึ่งตามมาตรา 39 ให้คำนิยามความหมายของคำว่า คู่กรณี หมายความว่า ผู้ต้องหาและผู้เสียหายในคดีอาญา แต่ไม่หมายความรวมถึงคดีอาญาที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งการก่อคดีความวุ่นวายอาจเป็นคดีอาญาที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งแตกต่างกับกรณีที่หน่วยงานของรัฐและศูนย์ไต่ถามข้อพิพาทภาคประชาชนเป็นผู้ไต่ถามได้ในความผิดอันยอมความได้และความผิดลหุโทษในความผิดฐานเดียวกัน แต่ไม่ได้ห้ามไต่ถามข้อพิพาทในคดีอาญาที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย ทำให้เห็นว่าพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 บัญญัติไว้แตกต่างกันทั้งที่อยู่ในกฎหมายฉบับเดียว ซึ่งคู่กรณีฝ่ายผู้ต้องหากระทำความผิดอันยอมความได้ที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหายโดยตรง กฎหมายควรเปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายไต่ถามข้อพิพาททางอาญาในชั้นของพนักงานสอบสวนได้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

ปัญหาประการที่สองคือ ปัญหาการไต่ถามข้อพิพาทผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนร่วมด้วย เนื่องจากคดีก่อความวุ่นวายในงานคอนเสิร์ตอาจมีกรณีผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีกระทำความผิดเองหรือร่วมกระทำความผิดด้วย แต่พระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 8 กำหนดห้ามมิให้ใช้การไต่ถามข้อพิพาททางอาญาแก่คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว โดยคู่กรณีฝ่ายผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนกระทำความผิดไม่สามารถเข้ากระบวนการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาของพนักงานสอบสวนได้ ซึ่งมีผลให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลักก่อน ซึ่งตรงกันข้ามกับแนวคิดเรื่องสิทธิเด็กที่ต้องคำนึงสิทธิของเด็กมาเป็นอันดับแรก และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับ การไต่ถามข้อพิพาททางอาญาของคู่กรณีฝ่ายผู้ต้องหาที่เป็น

บุคคลทั่วไป ถ้าอยู่ในประเภทความผิดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ คู่กรณีก็เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนได้ และศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาหรือก่อนฟ้องคดีอาญาสำหรับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเบี่ยงเบนคดีไม่ให้เข้าไปสู่ศาล ถ้าหากผู้ต้องหาปฏิบัติตามแผนครบถ้วนแล้ว พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น จึงควรเปิดโอกาสให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในคดีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน แต่ควรมีบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมด้วยในกระบวนการไกล่เกลี่ย

ปัญหาประการที่สามคือ ปัญหาการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่มีผู้เสียหายเป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุยังไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ เนื่องจากไม่มีกฎหมายมาจำกัดอายุของผู้เข้าชมงานแสดงคอนเสิร์ต เมื่อมีการก่อความวุ่นวายขึ้นในงานคอนเสิร์ต ซึ่งอาจทำให้บุคคลที่มีอายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์เป็นผู้ได้รับความเสียหาย และพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 พบว่าไม่ได้กำหนดห้ามกรณีฝ่ายผู้เสียหายที่เป็นเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนแต่อย่างใด รวมทั้งยังไม่ได้กำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการที่ชัดเจนไว้ มีเพียงบทบัญญัติมาตรา 56 วรรคสอง กำหนดไว้ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ข้อตกลงในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต้องไม่ขัดหรือฝืนความประสงค์ของผู้เยาว์ด้วย และมาตรา 46 กำหนดไว้ให้อำนาจแก่ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา แต่การไกล่เกลี่ยจะต้องไม่ขัดหรือฝืนความประสงค์ของผู้เสียหาย เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและกระบวนการพิจารณาคดีของศาลที่ผู้เสียหายเป็นเด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นเพียงกระบวนการที่รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา โดยยังไม่ถึงกับมีผลทำให้คดีเป็นอันยุติหรือระงับไปแต่อย่างใด กำหนดให้มีวิธีการสอบสวนสำหรับเด็กหรือเยาวชน และที่สำคัญต้องมีสหวิชาชีพเข้าร่วมในการสอบสวนปากคำ หรือในชั้นการพิจารณาคดีของศาลที่ต้องมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ร่วมด้วยในการพิจารณา ประกอบกับแนวคิดเรื่องสิทธิเด็กที่มุ่งให้คำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ จึงสมควรที่จะต้องมีบิดามารดา ผู้ปกครอง นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ร่วมด้วยในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ปัญหาประการที่สี่คือ ปัญหากระบวนการไกล่เกลี่ยในชั้นพนักงานสอบสวน พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 67 โดยกำหนดว่าการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาย่อมไม่ตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะทำการสอบสวนต่อไป ซึ่งเป็นดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนที่จะใช้อำนาจรวบรวมพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานในกรณีปกติทั่วไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา การที่กฎหมายบัญญัติไว้ในลักษณะให้เป็นดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนหรือรอผลการไกล่

เกลี้ย หากการไต่ถามไต่ถามไม่สำเร็จคู่กรณีฝ่ายผู้เสียหายอาจได้รับความเสียหายจากกระบวนการดังกล่าว จึงควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องทำการสอบสวนต่อไปในระหว่างที่เข้าสู่กระบวนการไต่ถามไต่ถาม สำหรับปัญหาการตรวจสอบดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนในกระบวนการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาททางอาญา เนื่องจากพนักงานสอบสวนและพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจที่จะให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาททางอาญาหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาสำหรับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งให้อำนาจพนักงานอัยการพิจารณาแผนฟื้นฟูของผู้อำนวยการสถานพินิจว่าจะเห็นชอบด้วยแผนหรือไม่ หรือกรณีพนักงานอัยการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145/1 แต่จากการศึกษาตามพระราชบัญญัติการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ไม่ได้กำหนดในลักษณะที่เป็นการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนและพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งไว้แต่อย่างใด เพื่อป้องกันการใช้ดุลยพินิจที่ผิดพลาดของพนักงานสอบสวน ควรที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไป

จากการศึกษาปัญหาการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาทคดีก่อความวุ่นวายในงานคอนเสิร์ตของพนักงานสอบสวน มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการพิจารณาประเภทความผิดอาญาที่สามารถไต่ถามไต่ถามได้ เสนอแนะควรให้แก้ไขพระราชบัญญัติการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 44 วรรคสอง “ในการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาทคดีความผิดอันยอมความได้ ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้คู่กรณีไต่ถามไต่ถามข้อพิพาททางอาญาได้โดยไม่ต้องพิจารณาพฤติการณ์ของการกระทำความผิดว่าร้ายแรงและไม่กระทบต่อสังคมโดยรวมหรือไม่” และควรแก้ไขพระราชบัญญัติการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 39 “คู่กรณี หมายความว่า ผู้ต้องหาและผู้เสียหายในคดีอาญา แต่ไม่หมายความรวมถึงคดีอาญาที่มีกฎหมายบัญญัติให้รัฐเป็นผู้เสียหาย”

2. ปัญหาการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาทผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนร่วมด้วย เสนอแนะว่าควรยกเลิกความในพระราชบัญญัติการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 8 โดยผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่กระทำความผิดตามประเภทความผิดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ สามารถเข้าสู่กระบวนการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาทได้ และควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา 51 วรรคสอง “ถ้าคู่กรณีซึ่งเป็นผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก หรือเยาวชน หรือผู้เยาว์ ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาททางอาญาร่วมด้วย”

3. ปัญหาการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาทที่มีผู้เสียหายเป็นเด็กและเยาวชน เสนอแนะว่าควรเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 56 วรรคสาม “การไต่ถามไต่ถามข้อพิพาททางอาญาที่มีผู้เสียหายที่เป็นเด็กหรือเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมการไต่ถามไต่ถามข้อพิพาททางอาญาร่วมด้วย”

4. ปัญหากระบวนการไต่ถามในชั้นสอบสวน ปัญหาอำนาจของพนักงานสอบสวนในระหว่างที่คู่กรณีไต่ถามข้อพิพาททางอาญา เสนอแนะสมควรแก้ไขพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 67 “พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ทำการสอบสวนต่อไป แม้คดีอยู่ระหว่างการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาก็ตาม” สำหรับกระบวนการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนและพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง ขอเสนอแนะว่าสมควรเพิ่มเติมบทบัญญัติพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 66 วรรคหนึ่ง “เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งยุติคดีแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป ถ้าพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นไปตามกระบวนการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไป”

เอกสารอ้างอิง

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมความ

รุนแรง, 2563, [Online], available URL:<https://www.sanook.com/health/>, 2563

ธงรบ ขุนสงคราม, อิทธิพลทางดนตรีส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น, วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัย

ราชภัฏบุรีรัมย์, ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2554, หน้า 40

มูลนิธิพิทักษ์สิทธิเด็ก, การถามปากคำและการสืบพยานเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี, สืบค้นจาก

<https://www.thaichildrights.org/articles/article-laws> 24 กุมภาพันธ์ 2018

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ, สิทธิเด็กและการวางแผน

ท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สทรวง กิติ สุภากร. กฎหมายอาญา หลักและคำพิพากษา. พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพมหานคร: บริษัท

อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน), 2560.

อุทัย อาทิวา, การไต่ถามข้อพิพาททางอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน จำกัด วิ.

เจ.พริ้นติ้ง, 2563)